

**Uwagi Komisji Łowieckiej Polskiego Towarzystwa Leśnego do projektu rozporządzenia
Ministra Środowiska w sprawie wskaźników i czynników
służących kategoryzacji obwodów łowieckich.**

W nawiązaniu do przesłanego do zaopiniowania projektu *Rozporządzenia MŚ w sprawie wskaźników i czynników służących kategoryzacji obwodów łowieckich* należy stwierdzić, że projektowane zapisy będą poważne zastrzeżenia ponieważ:

1. Zmierzają do radykalnego obniżenia w skali kraju kategorii obwodów łowieckich i tym samym zmniejszenia wartości opłat wnoszonych przez dzierżawców obwodów łowieckich (czynsz dzierżawny) i zarządców obwodów (ekwiwalent) do urzędów gmin i nadleśnictw.
2. Zawierają błędy merytoryczne.
3. W wielu przypadkach brakuje jednoznacznie wymierzalnych i obiektywnych kryteriów odnoszących się do określenia jakości (kategorii) obwodu łowieckiego – załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia.

Szczegółowa analiza zawartych w rozporządzeniu i uzasadnieniu zapisów pozwala na sformułowanie następujących uwag i wniosków:

1. Zastrzeżenia budzi przyjęcie w rozporządzeniu różnego okresu czasu przy wyliczaniu wskaźników i czynników odnoszących się do liczebności i pozyskania zwierzyny. W przypadku określania średniej liczebności zwierzyny proponuje się okres pięciu ostatnich lat gospodarczych, natomiast w przypadku określania średniego pozyskania zwierzyny grubej oraz wybranych gatunków zwierzyny drobnej – okres trzech ostatnich lat gospodarczych, poprzedzających rok, w którym dokonuje się zaliczenia obwodu do poszczególnych kategorii (określonej zgodnie z zapisami ustawy Prawo łowieckie). **Przyjęty w rozporządzeniu czasokres wyliczania powyższych wskaźników winien być jednolity.** Trudno zgodzić się z tezą uzasadnienia, że „pozyskanie zwierzyny z roku na rok pozostaje na dość stabilnym poziomie...”. Wielkość pozyskania jest pochodną liczebności, z uwzględnieniem oczywiście stanów docelowych określonych w wieloletnich łowieckich planach hodowlanych i innych czynników jak np. zagrożenie ASF (dzik) czy też poziom szkód w lesie i na polach uprawnych.
2. **Trudna do zaakceptowania jest próba wyraźnego obniżenia wartości przyznawanych punktów dla wskaźników liczebności zwierzyny wyrażanych w jednostkach jelenich (j.j.).** Np. w projekcie rozporządzenia proponuje się aby 1 punkt był przyznawany za liczebność do 30 j.j. a w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu z dnia 4 grudnia 2002 r. w *sprawie zasad kategoryzacji obwodów łowieckich, szczegółowych zasad ustalania czynszu dzierżawnego oraz udziału dzierżawców obwodów łowieckich w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną* – była to wielkość do 20 j.j. co daje wzrost o 50%. Podobna obniżka przyznawanych punktów jest przewidywana także w pozostałych przedziałach liczebności zwierzyny płowej wyrażonej w j.j.
3. **Poważne zastrzeżenia budzi także próba obniżenia wartości przyznawanych punktów dla wskaźników liczebności zwierzyny odnoszących się do liczebności dzików.** Projekt rozporządzenia przewiduje przyznawanie 1 punktu za liczebność do 50 dzików a dotychczas było to do 20 dzików – co daje wzrost o 150%. Podobna obniżka przyznawanych punktów jest przewidywana także w pozostałych przedziałach liczebności dzików. Jednocześnie w uzasadnieniu możemy przeczytać, iż „Wartości punktowe zostały zmienione i dostosowane

do rzeczywistych liczebności zwierzyny w łowisku...” **co daje jednoznaczny przekaz, że nie liczy się fakt podniesienia jakości (kategorii) obwodu z powodu zwiększenia liczebności zwierzyny tylko chce się utrzymać (lub zmniejszyć) kategorie obwodu poprzez ewidentne manipulowanie wskaźnikami.**

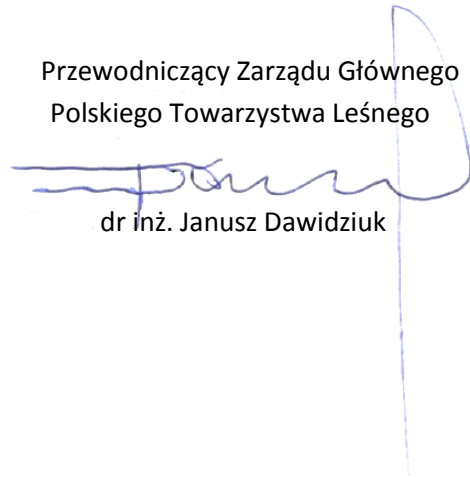
4. dodatkowo w zapisach § 2 ust. 1 pkt. a dotyczącego przeliczania zwierzyny na jednostki jelenie należy:
  - a. uwzględnić łosie – ponieważ należy się spodziewać w krótkim odstępie czasu przywrócenia polowań na ten gatunek. Wg obowiązującej literatury 1 j.j. = 0,3 łosia.
  - b. zmienić zapis „jeleń szlachetny” na zapis „jeleń” – ponieważ w niektórych łowiskach (obwodach) w kraju występuje również jeleń sika.
5. Istotne zastrzeżenia budzi proponowana zmiana wartości punktowych odnoszących się do pozyskania dwóch najważniejszych gatunków zwierzyny grubej tj. jelenia i dzika. Proponowany zapis ustala, że 1 punkt przyznaje się za pozyskanie 0,3 jelenia lub 15 dzików. Dotychczasowe zasady wyliczania (zgodne z cytowany wyżej rozporządzeniem MŚ z dn. 4.12.2002 r.) przyznawały 1 punkt za pozyskanie 0,5 jelenia lub 4 dziki. Daje to różnicę 60% w przypadku jelenia i aż 375% w przypadku dzika.
6. należy również przyjąć zasadę, że przeliczanie średniego wskaźnika pozyskania zwierzyny w obwodzie łowieckim należy przeliczać na 1000 ha powierzchni użytkowej obwodu a nie powierzchni ogólnej obwodu. O ile zasadne jest przeliczanie wskaźnika liczebności zwierzyny na powierzchnię ogólną obwodu (powierzchni w obrysie zewnętrznym granic obwodu), ponieważ zwierzyna teoretycznie może lub praktycznie występuje na terenie także ustawowo wyłączonym z obwodu łowieckiego, to pozyskanie możemy wykonywać tylko na powierzchni użytkowej obwodu, na której możliwe jest wykonywanie polowania.
7. należy również doprecyzować, czy pozyskanie zwierzyny obejmuje tylko odstrzał czy też także odłów. Za zwierzynę odłowioną i sprzedaną dzierżawca również otrzymuje przychód. Jednocześnie powyższe działanie hodowlane winno być również uwzględnione we wskaźnikach liczebności zwierzyny.
8. dodatkowo w wartościach punktowych za pozyskanie zwierzyny grubej należy przewidzieć także łosia (do czasu przywrócenia pozyskania ten wskaźnik nie będzie aktywny).
9. Nie do akceptacji jest również zapis zawarty w § 1 ust. 3 odnoszący się do kompensowania (zmniejszenia) wskaźnika średniego pozyskania o liczbę osobników danego gatunku wsiedlonych do obwodu łowieckiego (należy tu rozumieć zarówno zwierzynę grubą jak i drobną co daje jakościową zmianę w zakresie do dotychczas obowiązujących zapisów, które odnosiły się tylko do zwierzyny drobnej). Zastosowanie takiej konstrukcji będzie powodować powstawanie ujemnych wartości liczbowych odnoszących się do wybranych, wsiedlanych gatunków zwierzyny grubej (np. daniela) lub drobnej (np. zając, bażant). Tym bardziej powyższa konstrukcja jest nielogiczna ponieważ wsiedlenia prowadzą do poprawy walorów łowieckich obwodu, a w takim razie winny być punktowane dodatnio w załączniku nr 1 do rozporządzenia.
10. zmianie w kierunku obniżenia kategorii obwodu (ograniczenia wielkości czynszu i ekwiwalentu) ulegają również punkty przyznawane za czynniki pozytywnie i negatywnie wpływające na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu – załącznik nr 1 do rozporządzenia. **O ile wymieniony katalog czynników i kryteria pozostają bez zmian to punkty przyznawane za ww. parametry różnią się znacznie od dotychczas obowiązujących. Co ciekawe tendencja, która się rysuje jest następująca: punkty dodatnie, które podnoszą**

kategorię obwodu ulegają zmniejszeniu, natomiast punkty ujemne, które obniżają kategorię obwodu ulegają podwyższeniu. Dodatkowo uzasadnienie załączone do projektu rozporządzenia zawiera nieprawdziwe stwierdzenie, że „**Czynniki pozytywnie i negatywnie wpływające na środowisko bytowania zwierzyny nie uległy zmianie**”?

11. należy również zauważyć, że w wymienionej wyżej tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia wiele czynników zawiera punkty określone nie w wartościach jednej liczby a w przedziałach od – do. Dotyczy to czynników pozytywnie wpływających na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu (np. określonych w pkt. 2 – lesistość obwodu 40-60%, pkt. 3 – udział siedlisk boru świeżego oraz pkt. 4 do 6) oraz wszystkich czynników negatywnie wpływających na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu (pkt. 1 do 4). Należy dążyć do jednoznacznej oceny danego czynnika podanej w jednej liczbie ponieważ powoduje to spory kompetencyjne i wpływ innych czynników (natury „układowej” a nie merytorycznej).
12. dodatkowo tabela nr 2 zawiera parametry subiektywne, których nie da się precyzyjnie wymierzyć czy też wyliczyć – co jak podkreślono w ww. punkcie nie będzie powodować oceny obiektywnej i poprawnie merytorycznej a jedynie będzie stanowić zarzewie ewentualnych konfliktów i sporów kompetencyjnych. Np. jak wymierzyć i policzyć wielkość penetracji obwodu przez ludzi, jeżeli mówimy o wielkości sieci dróg publicznych o intensywnym ruchu drogowym – to jaki jest parametr do oznaczenia tej wielkości i intensywności. Trzeba spróbować opracować jednoznaczne i wymieralne parametry, które będą mogły być pomierzone i sprawdzone przez strony uczestniczące w kategoryzowaniu obwodów łowieckich.
13. wyżej wymieniony postulat (wniosek) dotyczy także niektórych parametrów podanych w tabeli nr 1 np. dotyczących ostoi zwierząt, naturalnych wodopojów i terenów bagiennych, łąk śródleśnych i przyleśnych dobrze lub słabo zagospodarowanych – są to parametry nieostre, trudno wymieralne i narażające strony na podejmowanie subiektywnych a nie merytorycznych decyzji.
14. zwracamy też uwagę, że pkt. 4 tabeli nr 2 dotyczący powierzchni pól uprawnych zagrożonych szkodami łowieckimi, przyległych do lasu jest nielogiczny biorąc pod uwagę tytuł tabeli „Czynniki negatywnie wpływające na środowisko bytowania zwierzyny....”. Obecność zwiększonej bazy żerowej w postaci pól uprawnych, z których korzysta zwierzyna stanowi czynnik pozytywnie wpływający na bytowanie zwierzyny. Szkody łowieckie powstające z tego tytułu to zupełnie inny aspekt, który nie powinien być powiązany ze środowiskiem bytowania zwierzyny lecz ewentualnie z rachunkiem ekonomicznym dot. gospodarki łowieckiej prowadzonej na tym obwodzie.
15. również nazwa czynnika podana w pkt 1 tabeli nr 2 zapisana w postaci „brak ciągłości obwodu....” jest z zapisem sprzecznym z definicją obwodu podanej w art. 23 ust. 1 ustawy Prawo łowieckie.
16. Według oceny Komisji Łowieckiej Polskiego Towarzystwa Leśnego kategoryzacja obwodów łowieckich powinna być oparta wyłącznie na podstawie jednoznacznych i mierzalnych wskaźników, jakimi niewątpliwie są: średnia liczebność zwierzyny i wielkość pozyskania z ostatnich 3 lat. Należy zrezygnować z oceny subiektywnych i niemierzalnych czynników wpływających na środowisko bytowania zwierzyny, które będą wyłącznie dawać podstawę do manipulowania punktacją.

Reasumując, zaproponowane zapisy projektu *Rozporządzenia MS w sprawie wskaźników i czynników służących kategoryzacji obwodów łowieckich* (w tym załącznik nr 1) budzą poważne zastrzeżenia merytoryczne. Po wejściu w życie tak sformułowanych przepisów, nastąpi znaczące obniżenie kategorii obwodów łowieckich co spowoduje obniżenie przychodów uzyskiwanych z tytułu czynszów i ekwiwalentów za użytkowanie obwodów łowieckich. Dodatkowo, wprowadzone zapisy mogą wpływać na brak podejmowania przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich działań zmierzających do zwiększenia intensywności prowadzonej gospodarki łowieckiej, w tym działań w zakresie obniżania, występujących obecnie, nadmiernych stanów zwierzyny grubej. Skutkować to może dalszym trwaniem lub narastaniem konfliktów społecznych istniejących na styku łowiectwo / rolnictwo / leśnictwo. Jednocześnie nie będzie wpływać stymulująco na ograniczanie pozyskania dzików i tym samym ograniczania zagrożenia ze strony ASF. Według oficjalnych danych tylko 10 % obwodów w całym kraju ma aktualnie kategorię obwodu bardzo dobrego i dobrego, a średnia wartość czynszu za 1 ha obwodu kształtuje się na symbolicznym poziomie około 0.60 zł.

Przewodniczący Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Leśnego

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and horizontal strokes, positioned above the name of the signatory.

dr inż. Janusz Dawidziuk

Warszawa, sierpień 2018 r.